

www.vcmstudy.ir

یادداشت
پتروشیمی

تاثیرات مالکیت در توسعه صنعت پتروشیمی

تاریخ انتشار: ۱۶ اسفند ۱۳۹۸

شاید چندین سال گذشته صحبت از خصوصی شدن واحدهای پتروشیمی بود. لیکن شواهد نشان دهنده تغییر در الگوی مالکیت صنعت پتروشیمی است. بررسی های انجام گرفته نشان می دهد که سهم دولت در صنعت پتروشیمی (به ویژه کشورهای در حال توسعه)، روند افزایشی دارد. این الگو در صنایع پایین دستی نیز نمود یافته است. در این یادداشت به بررسی بیشتر این موضوع می پردازیم.

موسسه مطالعاتی ICIS گزارشی به بررسی مالکیت در صنعت پتروشیمی و پیامدهای آن می پردازد. بر اساس تحلیل کارشناسان این موسسه این تغییر مالکیت فضا را برای ورود شرکت های بیشتری به این صنعت مهیا می کند. و بر این اساس شاخص های ریسک و رقابت پذیری افزایش می یابند. ورود شرکت های غیر دولتی نیز به دلیل کاهش اهرم های کنترلی ریسک های جدی به همراه خواهد داشت که یکی از پیامدهای آن افزایش ادغام شرکت کوچک درون شرکت های بزرگ است.

اگر هر صنعتی را بر اساس چرخه عمر (چرخه عمر شامل ۴ مرحله تولد، رشد، بلوغ و افول می باشد) آن تحلیل نماییم. خوشبختانه صنعت پتروشیمی در مرحله ای میان رشد و بلوغ قرار گرفته است. (متوسط رشد صنعت پتروشیمی در جهان ۱.۳۳ برابر GDP است.)

صنعت پتروشیمی در حال رشد است و با افزایش مالکیت شرکت های دولتی، فعالان این حوزه می بایست به درستی محصول تولیدی، مکان تولید، استراتژی ها و تاکتیک های مناسب را انتخاب نمایند. شکل اول روند افزایش مجتمع های پتروشیمی را بر اساس دسته محصول تولیدی نشان می دهد.

معمولا یکی از نشانه های بالغ شدن یک صنعت ورود بازیگران جدید به آن است. لیکن این موضوع برای صنعت پتروشیمی نیازمند دقت نظر بیشتری است. چرا که هر محصول پتروشیمی به همراه محصولات پایین دستی آن تعریف می گردد و هر محصول پایین دستی برای خود چرخه ی عمری جداگانه دارد. فلذا این انتظار که صنعت پتروشیمی به دوران بلوغ کامل وارد شده است و پس از مدتی فرآیند افول آغاز می گردد، حداقل تا چندین دهه ی آتی منتفی است. همان طور که در ابتدای یادداشت اشاره گردید این صنعت در میانه ی رشد و بلوغ قرار گرفته است.

تصویر دوم رده بندی ۲۵ تولیدکننده برتر صنعت پتروشیمی را بر اساس ظرفیت اسمی نشان می دهد. در این رده بندی هم شرکت های خصوصی حضور دارند و هم شرکت های دولتی.

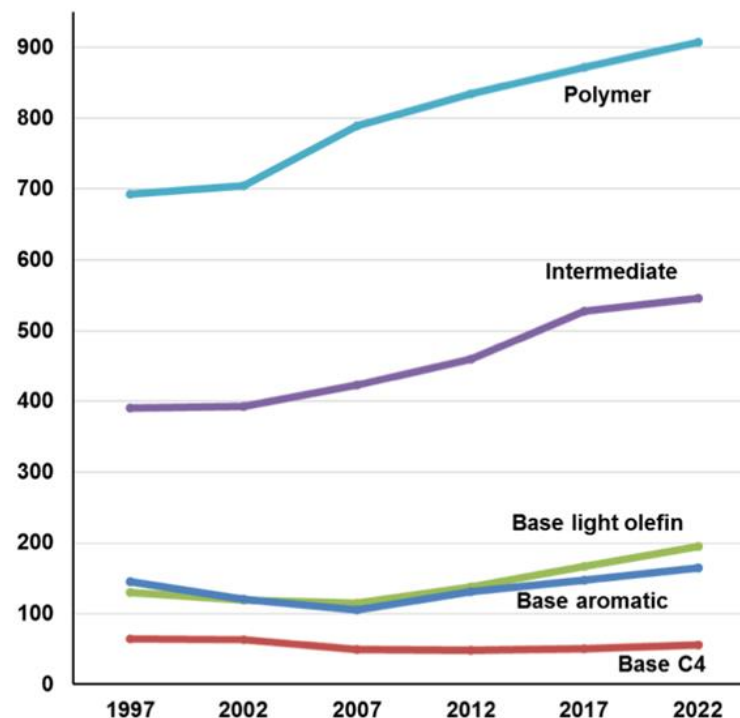
یادداشت

پتروشیمی

رشد رو به تعداد مجتمع های پتروشیمی

مرکز مطالعات زنجیره ارزش

طی سال های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۷، ۲۱۲ مجتمع پتروشیمی جدید به این صنعت ورود کرده که رشدی ۲۰ درصدی را رقم زده است.

تا سال ۲۰۲۲ حدود ۵۱ مجتمع پتروشیمی جدید بر اساس ظرفیت های اعلام شده به این تعداد افزوده خواهد شد.

Source: ICIS,2020

VCMStudy.ir

یادداشت

پتروشیمی

رتبه بندی ۲۵ تولیدکننده بزرگ صنعت پتروشیمی بر اساس ظرفیت اسمی

مرکز مطالعات زنجیره ارزش

یادداشت

پتروشیمی

Legend:

Advanced countries

Emerging countries

SOEs

	1997	2002	2007	2012	2017	2022
1	CHINA	DOW CHEMICAL	CHINA	CHINA	CHINA	CHINA
2	DOW CHEMICAL	CHINA	DOW CHEMICAL	FORMOSA	FORMOSA	FORMOSA
3	SHELL	EXXONMOBIL	EXXONMOBIL	DOW CHEMICAL	DOW CHEMICAL	DOW CHEMICAL
4	EXXON	BP	FORMOSA	EXXONMOBIL	EXXONMOBIL	EXXONMOBIL
5	BASF	SHELL	ACCESS INDUSTRIE	INEOS GRP	INEOS GRP	SHELL
6	RUSSIAN FED	FORMOSA	SHELL	SHELL	SHELL	INEOS GRP
7	MTSUBISHI GRP	BASF	INEOS GRP	BASF	LYONDELLBASELL	SAUDI ARABIA
8	AMOCO	TOTALFINAELF	BASF	TOTAL	SAUDI ARABIA	HENGLI GRP
9	UNION CARBIDE	MTSUBISHI GRP	TOTAL	BP	TOTAL	LYONDELLBASELL
10	FORMOSA	MTSUI GRP	BP	SAUDI ARABIA	BASF	TOTAL
11	ELF	OCCIDENTAL	MTSUBISHI GRP	MTSUBISHI GRP	JXTG HOLDINGS	INDIA
12	DUPONT	CONOCOPHILLIPS	KOCH INDUSTRIES	SRF LTD	MTSUBISHI GRP	BASF
13	VEBA	DUPONT	SAUDI ARABIA	AMBANI GRP	SRF LTD	SRF LTD
14	OCCIDENTAL	CHEVRONTEXACO	MTSUI GRP	CHEVRON	AMBANI GRP	AMBANI GRP
15	MTSUI GRP	SAUDI ARABIA	AMBANI GRP	MTSUI GRP	BP	MTSUBISHI GRP
16	CHEVRON	NOVA CHEMICALS	IRAN	SHINETSU CHEMICAL	INDORAMA GRP	JXTG HOLDINGS
17	MOBIL	BAYER	CHEVRON	PHILLIPS 66	INDIA	INDORAMA GRP
18	IDEMITSU KOSAN	KOCH INDUSTRIES	CONOCOPHILLIPS	KOCH INDUSTRIES	CHEVRON	BP
19	BAYER	EASTMAN CHEMICAL	OCCIDENTAL	OCCIDENTAL	HENGLI GRP	SHENGHONG GRP
20	MEXICO	RUSSIAN FED	ODEBRECHT GRP	ODEBRECHT GRP	XIANGLU DRAGON	CHEVRON
21	ICI	IDEMITSU KOSAN	NOVA CHEMICALS	INDORAMA GRP	CHAO GRP	ZHEJIANG HENGYI
22	LYONDELL PC	GEORGIA GULF	IDEMITSU KOSAN	IRAN	MTSUI GRP	RUSSIAN FED.
23	PHILLIPS PETROLEUM	INEOS GRP	RUSSIAN FED.	BAYER	ZHEJIANG HENGYI	OMAN
24	HUNTSMAN HOLDING	MEXICO	BAYER	LOTTE GRP	PHILLIPS 66 (NEW)	XIANGLU DRAGON
25	PETROFINA	CHAO GRP	SRF LTD	IDEMITSU KOSAN	SANFANGXIANG	TONGKUN GRP

Source: ICIS,2020

VCMStudy.ir

چندین نکته از تصویر فوق قابل استخراج است:

اقتصادهای نوظهور در ۱۹۹۷، ۴ سهم از رده بنده فوق را به خود اختصاص داده بودند. در حالی که تا سال ۲۰۲۲، ۱۴ تولیدکننده اصلی صنعت پتروشیمی از این مناطق خواهند بود. شرکت های دولتی از ۳ کشور در ۱۹۹۷ به ۵ کشور در ۲۰۲۲ افزایش خواهند یافت که نشان دهنده ورود جدی تر دولت ها به صنعت پتروشیمی است. (چین، عربستان، هند، روسیه و عمان)

البته و با وجود شیفت تولید مواد اولیه پتروشیمی به کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای نوظهور، همچنان تعداد زیادی از شرکت های کشورهای توسعه یافته، به دلیل پتانسیل های کلیدی نظیر جایگاه بالای تکنولوژیکی، بهره برداری بهینه، الگوی سازمانی انعطاف پذیر، دانش عمیق در بازار و زنجیره تامین جهانی، در جایگاه مناسبی میان ۲۵ تولیدکننده اصلی قرار خواهند داشت.

تصویر بالا همچنین مبین این موضوع است که عدم سرمایه گذاری مناسب در حوزه های کلیدی فوق می تواند به حذف از بازار اصلی منجر گردد. (تنها ۱۰ تولیدکننده اصلی در ۱۹۹۷ در لیست ۲۰۱۷ بوده اند، برخی به دلیل ادغام و مالکیت های صورت گرفته و سایرین نیز به واسطه رشد کند تر نسبت به اقتصادهای نوظهور حذف شده اند.) تصویر سوم نیز به بررسی مالکیت در صنعت پتروشیمی و تغییرات آن تا ۲۰۲۲ می پردازد.

اگر هشت شرکت اشاره شده در تصویر سوم را از تحلیل کنار بگذاریم. تصویر گویای این موضوع است که سهم دولت در تولید محصولات پتروشیمی در حال رشد می باشد. و این رشد به طور ویژه از سمت کشورهای در حال توسعه است. (به طور جمیع شده سهم دولت از ۲۳ به ۲۵ درصد افزایش خواهد یافت)

علاوه بر این در کشورهای در حال توسعه، دولت عزمی جدی برای ورود به صنایع تکمیلی دارد تا از این مسیر و به واسطه افزایش ارزش افزوده محصولات تولیدی اقدام به افزایش درآمد نماید و مجتمع های پتروشیمی مختلف می بایست با دقت بیشتری بازار این محصولات را رصد نمایند. به عنوان مثال شاید در آینده بازاری برای محصول PVC وجود نداشته باشد و تمام نیاز واحدهای پایین دستی به واسطه مجتمع های بالادستی همان کشور تامین گردد! تصویر چهارم نیز روند مالکیت و همچنین نرخ رشد صنعت پتروشیمی را در کشورها و مناطق مختلف نشان می دهد:

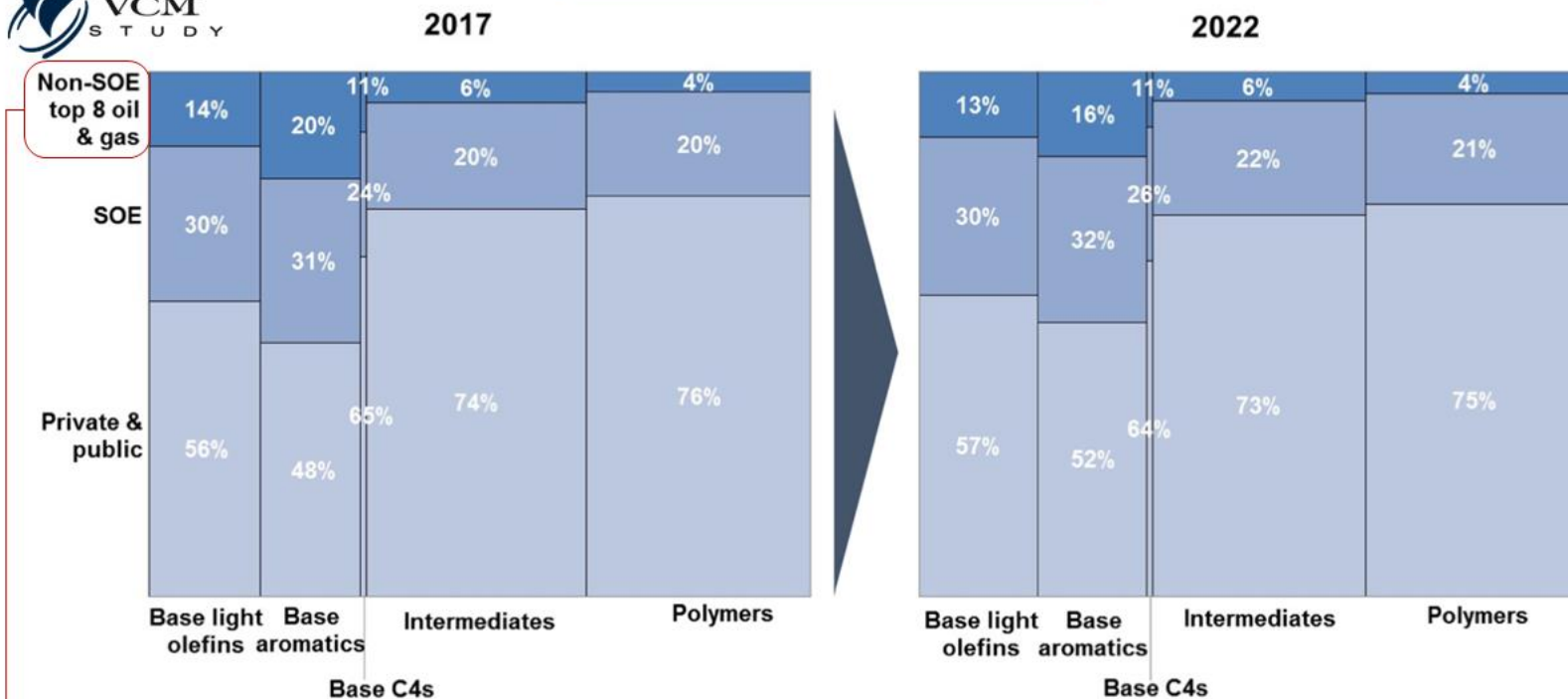

یادداشت

پتروشیمی

تغییر مالکیت در صنعت پتروشیمی

مرکز مطالعات زنجیره ارزش

هشت شرکت بزرگ نفت و گازی

ExxonMobil, Shell, BP, Total, Valero Energy, Chevron, Marathon and JXTG

Source: ICIS,2020

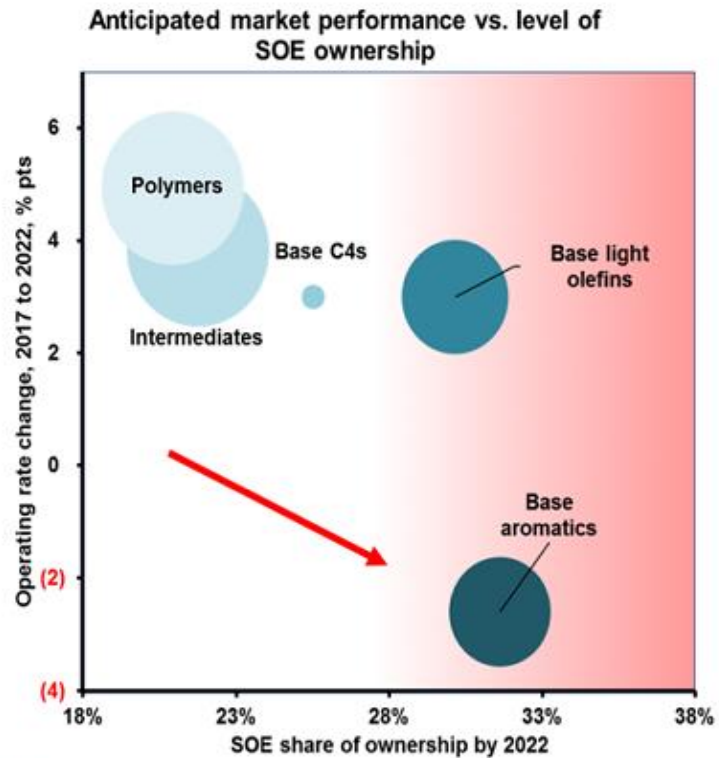
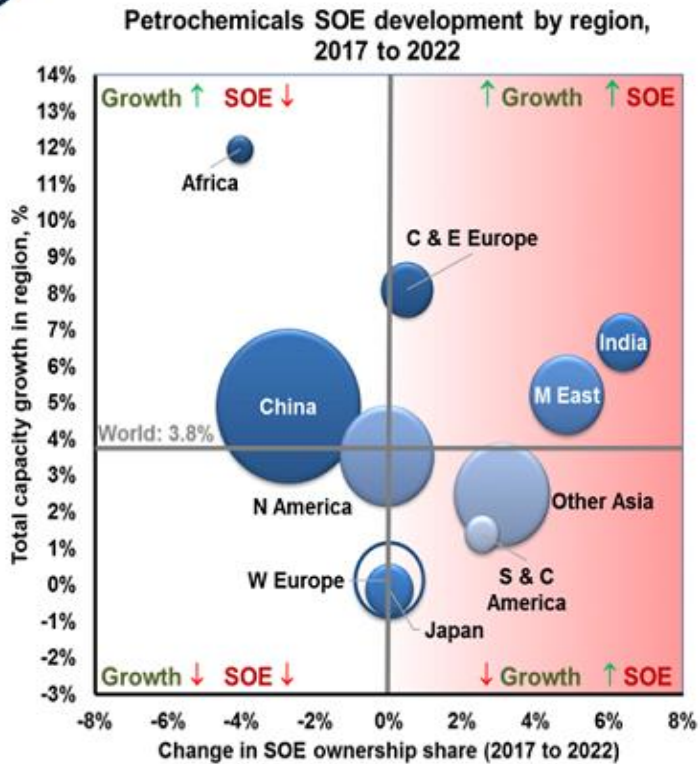
VCMStudy.ir

یادداشت

پتروشیمی

مرکز مطالعات زنجیره ارزش / روند مالکیت و نرخ رشد صنعت پتروشیمی در کشورها و مناطق مختلف

Source: ICIS, 2020

Key to Figures 5 & 6	↑ Rising	Capacity in 2020	Greater government ownership
	↓ Declining		

VCMStudy.ir

تصویر فوق به وضوح حرکت کشورهای خاورمیانه (به ویژه عربستان و عمان)، هند، آمریکای مرکزی و جنوبی، اروپای شرقی و مرکزی را به سمت دولتی تر شدن نشان می دهد. همچنین کشوری همچون چین نیز اگرچه سهم دولتی شدن مجتمع های پتروشیمی در آن رو به کاهش است. لیکن در حال حاضر سهم دولت قابل توجه است. در هنگام تحلیل می بایست به این نکته نیز توجه داشت که دولت ها الزاما به دلیل عرضه و تقاضا اقدام به ایجاد مجتمع های پتروشیمیایی نمی نمایند و دیدگاه جامع تری نسبت به توسعه این صنعت دارند. افزایش ضریب خودکفایی، کشف میادین جدید نفت و گاز، افزایش درآمدهای مالیاتی و ... از جمله دلایل توسعه در کشورهای مذکور می باشد.

یادداشت

پتروشیمی

مرکز مطالعات زنجیره ارزش معتقدست که ورود جدی دولت به صنعت پتروشیمی در کشورهای در حال توسعه می تواند چالش های زیادی را برای شرکت های غیر دولتی ایجاد نماید. به خصوص زمانی که یک شرکت غیر دولتی قصد ورود به بازار این کشورهای دولتی را داشته باشد. با اینحال هم شرکت های دولتی و هم غیر دولتی می بایست موارد زیر را به منظور توسعه هر چه بهتر در نظر بگیرند:

برای مواقعی که بازار با اشباع عرضه مواجه می باشد، مدل کسب و کار مناسبی را تهیه نمایند تا بدین وسیله ریسک توسعه بیش از حد ظرفیت تولید به حداقل رسیده و در مواقع ضروری تشخیص درستی مبتنی بر اینکه کدام مجتمع کاهش ظرفیت داشته باشد، اتخاذ نمایند.

به طور مداوم سیاست های کاهش هزینه های تولیدی را اعمال نمایند و در منحنی هزینه تولید به سمت هزینه پایین تر حرکت کنند.

حرکت به سمت بهینه سازی دیجیتالی (نظیر اینترنت اشیا) برای بدست آوردن جایگاه مناسب فروش و افزایش انعطاف پذیری.

افزایش نوآوری در فرآیند و محصول

همکاری های مشترک به خصوص با شرکت های دولتی برای ورود به بازارهای جدید

انتخاب بهترین مکان برای احداث مجتمع های جدید از حیث هزینه تولید، دسترسی به بازار و ...

بدیهی است که عدم نوآوری در رقابت و با وجود چالش های اشاره شده در نهایت می تواند به حذف شدن از بازار و یا در ادغام در یک مجتمع بزرگتر منتهی گردد.

www.vcmstudy.ir

امیدواریم از مطالعه این سند، استفاده مفید برده باشید
نقطه نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق ایمیل زیر با ما در میان بگذارید
VCMStudy@gmail.com